

Аліна САІК,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри філології та мовної комунікації
Національного технічного університету «Дніпровська політехніка»
(Дніпро, Україна) alina.ntudp@gmail.com

УКРАЇНЬСЬКА ЛЕКСИКА З ПОГЛЯДУ ЇЇ СТИЛЬОВИХ І СТИЛІСТИЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

У пропонованій статті розглянуто семантичні, функціональні можливості й емоційно-експресивну доцільність використання лексичних одиниць у тій чи іншій мовленнєвій ситуації. Проаналізовано українську лексику з погляду її стильової та стилістичної спроможності. Виявлено типові помилки перекладу словосполучень із російської мови українською.

Культура писемного й усного мовлення всіх мовців полягає в тому, щоб досконало оволодіти мовними нормами, послідовно їх дотримуватися. Використовуючи мову у повсякденному житті, люди залежно від потреби вдаються до різних мовних засобів. Зважаючи на зміст і мету висловлення, а також на індивідуальну манеру й уподобання, у процесі мовлення відбувається певний добір і комбінування найприйнятніших і найпотрібніших саме для цієї мовної ситуації наявних у мові варіантів слів, форм, словосполучень, конструкцій речень. Отже, тексти – художній твір, наукова стаття, протокол, газетний репортаж, – написані однією мовою, відрізняються набором мовних засобів, специфічними особливостями у мовному оформленні. Таке розрізнення називається стилістичною диференціацією мови.

Ключові слова: лексична одиниця, стилістична та стильова спроможність, значення, мова, переносне значення, мовлення, словосполучення.

Alina SAIK,

Candidate of Philological Science, Associate Professor
Associate Professor at the Department of Philology and Linguistic Communication
Dnipro University of Technology
(Dnipro, Ukraine) alina.ntudp@gmail.com

UKRAINIAN LEXIS FROM THE POINT OF VIEW OF ITS STYLISH AND STYLISTIC FEATURES

In the article the meaning, functional possibility and emotionally-expressive purposefulness of using of the lexical units in either speech situation are considered. The Ukrainian language is analyzed from the point of view of its stylistics ability. The typical mistakes of translation of the word-combination from Russian language to Ukrainian are found.

The culture of the written and oral speech of all the speakers is to perfectly master the linguistic norms, consistently adhere to them. Using language in everyday life, people, depending on the need, resort to different linguistic means. Taking into account the content and purpose of the statement, as well as the individual style and preferences in the speech process, there is a certain selection and combination of the most appropriate and the most necessary for this language situation available in the language versions of words, forms, phrases, sentence constructs.

Consequently, the texts – an artwork, a scientific article, a protocol, a newspaper report – written in one language, differ in the set of linguistic means, specific features in the language design. Such a distinction is called stylistic differentiation of language.

It is mentioned that with the help of stylistic norms the author can find out the optimal means to transfer the necessary content. The text written in compliance with stylistic norms is exemplary, processed, and comprehensible. Free use of stylistic norms is a high point of language skills. The stylistic norm is determined as a rule which regulates the appropriateness of the use of language means depending on the speech style. Stylistic norms are less categorical and more liberal in comparison with norms of other levels. They are situation-conditioned and dependent on tonality, communication conditions, and genre requirements. It is shown that bookish styles are differed in variation degree of norms. The art style admits the widest possible variety – from specific word use to the methods of text structure. Official style standards show tight standardization, nonvariation, and the corresponding texts – maximum proximity to the style invariant. The scientific style occupies the intermediate position on this scale.

Modern linguistic science violates a number of problems, from which the problem of linguistic norm is one of the most urgent and complex. Today, the norm is not an unchanging element of the language. The society in which the language operates changes and linguistic norms change. Indemnity is the main feature of the literary language, for which compulsory correctness, logic, clarity, clarity, purity and expediency of the statement are required.

Certain normative rules and principles worked out for centuries are decisive and compulsory for modern literary speakers.

Key words: lexical unit, stylish and stylistics ability, meaning, language, figurative meaning, speaking, combination of words, linguistic norms, stylistic differentiation of language.

Постановка проблеми. Часто нам доводиться чути вислів «володіти мовою». А чи повністю ми усвідомлюємо, що це означає? Спробуємо розібратися.

Володіти мовою – означає добре її знати, уміти користуватися, відчувати, де вжити те чи інше слово, загалом використовувати все її багатство, щоб висловлювати свої думки. Пам'ятаєте, що рідну вчать все життя, лише іноземну опановують за певний період часу. Мовна ситуація в Україні така, що через тривалу заборону, пригнічення, засмічення наша рідна мова потребує генерального прибирання, а у деяких мовців – капітального ремонту.

Аналіз досліджень. Завдяки постановці різних теоретичних і практичних завдань, оригінальним методам і процедурам аналізу матеріалу в різних його аспектах дослідники доповнюють один одного, а внаслідок цього мовознавча наука і суспільство одержують надійну модель розвитку сучасної української мови в усій повноті і розмаїтті властивих їй виявів і функцій. Доказом цього є такі різні за об'єктом і методами аналізу праці, що побачили світ протягом періоду незалежності, як дослідження І. Р. Вихованця, К. Г. Городенської, Д. Х. Баранника, С. Я. Єрмоленко, А. П. Загнітка, Ю. О. Карпенка, Н. Ф. Клименко, Ж. В. Колоїз, Т. А. Коць, М. П. Кочергана, Д. В. Мазурик, Л. Т. Масенко, Г. Б. Мінчак, О. Г. Муромцевої, О. Д. Пономарева, І. А. Самойлової, О. А. Сербенської, Н. М. Сологуб, Л. О. Ставицької, О. А. Стишова, Л. В. Струганець, Г. М. Сюті, С. Г. Чемеркіна, Г. М. Яворської і багатьох інших, хто вніс і вносить свою лепту в осмислення закономірностей і особливостей стильової та стилістичної спроможності української лексики.

Мета статті. Розглянути стильові та стилістичні особливості української лексики.

Виклад основного матеріалу. Здається, варто лише захотіти, і мова виграватиме найприроднішими кольорами. Головне не забувати, що мова не повинна втратити своєї краси і привабливості, милозвучності.

Майже щодня чуємо і читаємо слово **довкілля**. Воно успішно конкурує зі словосполученнями «навколишнє середовище», «довколишнє середовище». Вже використовуємо це слово й у переносному значенні, напр.: *Усякому, хто осягає не тільки безпосереднє мовне довкілля, а береться ще оцінити лінгвосферу країни та світовий мовний простір, упадають в око такі явища.* На жаль, тлумачні словники української мови цього слова не фіксують. Не увійшло це тепер звичне слово навіть до одинадцятитомного тлумачного «Слов-

ника української мови» (Київ, 1970–1980), а також до «Великого тлумачного словника сучасної української мови» (Київ – Ірпінь, 2001). Щоправда, воно вже потрапило до «Орфографічного словника української мови». Отже, будемо сподіватися, що незабаром воно з'явиться і в тлумачних словниках.

За чужомовними зразками потрапляють до усного мовлення, а звідти й до писемного, характерні **спонукальні вислови**. Їх намагаються закріпити в наших тлумачних і перекладних словниках і навіть у граматиках, але переважно із зазначенням їхнього розмовного забарвлення. Спонукальне значення в цих висловах передають поєднання підсилювального елемента «давай» або «давайте» з дієслівними особовими формами майбутнього часу чи з інфінітивом. Такі вислови виражають заклик до спільної дії або наказ чи заклик до дії, звернений до інших осіб, напр.: *давай пообідаємо, давай відпочинемо, давайте напишемо, давайте підемо, давайте працювати.* Впадає в око неприйнятна синтаксичному ладові нашої мови важка побудова звичайного розмовного вислову.

Маємо позбуватися невластивих українській мові синтаксичних конструкцій для вираження спонукальності. Тут доречно використовувати прості форми, наприклад, першої особи множини дієслівного наказового способу, які так ясно передають різновиди спонукальності. Отож уживаймо не вислови на зразок «давай пообідаємо», «давайте підемо», а викінчені форми «пообідаймо», «підімо». Напр.: *Ходімо тепер до мене (І. Вільде); Іван узяв ту руку, мов крижину: ходім зі мною, доленько, ходім (Л. Костенко); Посидьмо тут одну хвилину (С. Васильченко).*

Дробові невідмінювані числівники **півтора** і **півтори** позначають кількість з одиниці та її половини. Числівник «півтора» поєднується з іменниками чоловічого і середнього роду, «півтори» – з іменниками жіночого роду: півтора метра, півтора відра, півтори години.

У відмінюванні кількісно-іменникових сполук із числівниками «півтора» і «півтори» постають певні труднощі. Річ у тому, що в синтаксичних позиціях називного, родового і знахідного відмінків «півтора» і «півтори» поєднуються з іменниками в родовому відмінку однини: *Півтори години минуло швидко; Не заощадив півтори години; Купили півтора кілограма борошна.* А в синтаксичних позиціях давального, орудного й місцевого відмінків уживаємо відповідних відмінків множини іменників: *Завдяки півтора гектарам поля отримаємо прибуток; Задоволь-*

нилися півтора кілограмами гречки; Ми наполягатимемо на півтори годинах засідання комісії.

При числівниках півтора і півтори трапляється непослідовність у вживанні відмінкових форм іменників, пор.: *І сидів у тюрмі Танасійчук півтора року (Г. Хоткевич); – Наперед узяв півтора карбованці, але п'ятдесят копійок зразу ж віддав Шкапонду (М. Стельмах).*

У мовленні маємо висловлюватися стисло, без надмірного нагромодження слів. Такі вислови набувають легкості й прозорості думки. Але ці прикмети мовлення часто порушуємо, сягаючи «вершин» стилістичної невправності й недбалості.

Майже щодня чуємо вислови зі словосполуками **сьогоднішній день і на сьогоднішній день**. Побудуємо речення з цими словосполуками-надмірностями і в писемному мовленні, що відбиває усне мовлення, напр.: – *Мені на сьогоднішній день п'ятдесят років, з яких більшу половину я служу на пошті (Ю. Яновський); А Настечка дослухатється, що старші говорять про землю і сьогоднішній день (М. Стельмах).*

Словосполукою «сьогоднішній день» можна послуговуватися за її протиставлення словосполукам з іншим часовим виміром, пор. назву книжки Ганни Залізняк і Лариси Масенко «*Мовна ситуація Києва: день сьогоднішній і прийдешній*» і речення: *Без перебільшення можна сказати, що використання морських біоресурсів – не лише сьогоднішній, але й ще більшою мірою завтрашній день людства (журн. «Вісник НАН України»)*. В інших випадках «сьогоднішній день» і «на сьогоднішній день» потрібно замінити словоформами «сьогодні» і «на сьогодні», коли йдеться про час між учорашнім і завтрашнім днем, і словами «тепер», «зараз», «сьогодення», «сучасність», коли висловлюємося про теперішній час, сучасний період.

У сучасній українській мові надуживають пасивними конструкціями з дієсловами на **-ся**. Наведемо приклади цих речень, узяті з теперішніх підручників для вищих навчальних закладів України: *Курсова робота пишеться студентом; Дім будується робітниками; Арія виконується співаком; Фільм переглядається комісією* та ін. Замість російських пасивних дієслівних форм теперішнього часу з постфіксом **-ся** в українській мові використовують дієслівні форми активного стану, пор.: рос. *Мягкий знак пишется после мягких согласных в конце слова.* – укр. *М'який знак пишемо після м'яких приголосних у кінці слова.*

Українська мова витворила для вираження пасивного (результативного) стану пасивні дієприкметники (здебільшого) доконаного виду,

а також недоконаного, коли вони вказують на результативний стан унаслідок виконання багатозначної дії або процесу, пор.: *Зараз просіка, як і весь ліс, була затоплена весняною сніговою водою (О. Гончар); Тепер їхні імена знані повсюдно (П. Загребельний)*. Результативний стан виражають досить поширені віддієприкметникові форми на **-но, -то**: *Довкруг – обрізано жалі, обтято голосіння (В. Стус); Співано чумацьку пісню (М. Коцюбинський)*. Форми на **-но, -то** функціонують із допоміжним дієсловом «бути» (було написано, буде написано, було обтято).

Дієслова з постфіксом **-ся** вживані в інших конструкціях, де йдеться про наявність або відсутність натхнення, бажання: *Не знаю, як кому – мені в такій порі, Таких от вечорів завалистих зимових, Найкраще пишеться (І. Вирган); У вас чудна натура, ви, наприклад, казали, що вам тут не пишеться, а тим часом ви на лоні природи... (Леся Українка); Сядеш за книжку, мало розваги: не читається, дрімається тільки (А. Тесленко)*. В українській мові дуже поширені дієслова з постфіксом **-ся**, які передають зворотню або взаємну дію, пор. *одягатися (одягати себе), умиватися і зустрічатися (з кимсь), листуватися, миритися, обніматися, цілуватися*. Напр.: *У трофейних бочках з-під пального грілася вода, голі – як мати родила – бійці милися на сонці (О. Гончар); Молоді цілуються, люди з них милуються (І. Муратов)*.

Наступний приклад ілюструє помилку, яку дуже часто можна почути не тільки від недосвідчених мовців, а навіть по радіо та телебаченню. Отже, перекладають російське «**ведучий**» українським «**ведучий**». Сучасній українській мові невластиві форми активних дієприкметників теперішнього часу, тому уживання лексеми «ведучий» дуже обмежене. Як запозичений із російської мови, іменник **ведучий** закріпився в українській мові за *особою, яка веде якусь телепередачу, шоу, вікторину, гру* тощо. Наприклад: *І ось ведучий оголосив переможця... (з телешоу)*. Стосовно прикметника зі значенням «найкращий у певній галузі» використовують слово **провідний**, на зразок: *провідний науковий співробітник, провідна установа, провідні виробники*. Наприклад: *Великий реформатор православної церкви Петро Могила став провідним українським релігійно-культурним діячем XVII століття (з журналу); Історія і мова – основні ознаки етносу, провідні складові національного самоусвідомлення, два крила одного цілого – народу (з журналу)*.

Замість дієприкметника у значеннях «бути спрямованим у певний бік, мати певний напря-

мок (також про розмову, погляди, дію тощо)» та «*іти, рухатись попереду, скеровувати когось, що-небудь*» краще використовувати аналітичну форму «той, **що** (який, яка, яке) **веде**». Наприклад: *Перед брамою був звідний міст, **що вів** через рів (І. Крип'якевич); Поетичні картини нічного степу [в оповіданні], образ вісімдесятилітнього діда, **що веде** неквапливу опоетизовану народом легенду про заховані козаками в степу таємничі скарби, справді заворожують (з журналу); Непорозуміння, **що веде** до суперечки, не вдалося залагодити на розширеному засіданні ради (з газети).*

Отже: *Відкриємо двері, **що ведуть** до кабінету; Проконсультуємося у **провідного** фахівця; Подивимося на **ведучого** святкового концерту...*

Вищеперераховані мовні нюанси ще раз доводять, що свою мову потрібно вчити все життя. Наведемо такий приклад.

Виникає питання: який відмінок у словосполученнях на зразок *зрубати дуба, ремонтувати крана, писати листа*? Родовий чи знахідний? Відразу спадає на думку, що тут виступає родовий відмінок. Адже коли взяти до уваги зовнішнє оформлення іменників, то воно збігається з формами родового відмінка. Не поспішаймо з висновком. Замінімо, приміром, у цих конструкціях іменники-назви неістот чоловічого роду іменниками жіночого роду: *зрубати дуба – зрубати березу, ремонтувати крана – ремонтувати шафу, писати листа – писати повість*. Виявляється, що іменники чоловічого роду при тих самих дієсловах стоять у тому ж відмінку, що й іменники жіночого роду. Отже, іменники чоловічого роду із закінченням **-а** у розглянутих конструкціях, хоча морфологічно збігаються з родовим відмінком, все ж таки належать до форм знахідного відмінка.

Одягнувшись у шати родового відмінка, знахідний назв неістот чоловічого роду не втратив своєї внутрішньої значеннєвої сутності та залишився знахідним відмінком. Використання знахідного із закінченням **-а** може пов'язуватися з вимогами мелодійності української мови, зокрема уникнення збігу приголосних. Отже, однією зі специфічних рис граматики сучасної української мови є наявність двох форм знахідного відмінка іменників-назв неістот чоловічого роду однини: форми, співвідносної з формою називного відмінка (перша форма), і форми із закінченням **-а**, співвідносної з формою родового відмінка (друга форма), порівняйте: *зрубати дуб – зрубати дуба, ремонтувати кран – ремонтувати крана, писати лист – писати листа*.

Часто вживають знахідний відмінок із закінченням **-а** у мові художньої літератури, напри-

клад: *Меча поклав хтось на підлозі – й волинки грати почали (П. Тичина); З благанням **дзьобика** від спеки горобчик сивий розтулив (В. Сосюра); Блискавиці вже випередили **човна** (П. Панч); У тому лісі, ніби вчора, Я вчив хлоп'ят гриби збирать, **Топтати** злого **мухомора** (Д. Павличко); Дід засвічував свого **ліхтаря** (Є. Гуцало).*

Сьогодні роль дієслова як одного з основних носіїв інформації значно зросла, особливо якщо брати до уваги його величезний словниковий потенціал і достатню розгалуженість його форм.

Деякі мовці вважають дієслова **мати, мусити** і сполуку **бути повинним** значеннєво тотожними, тобто взаємозамінними в тексті. Проте потрібно зважати на своєрідність цих елементів і доречність їхнього вживання в тому чи тому випадку. Вони розрізняються передусім градацією значення обов'язковості, вимушеності дії чи стану.

Дієслово **мати** розпочинає цей синонімічний ряд. Воно вказує на найменший ступінь доконечності дії чи стану, наприклад: *– **Що маємо** робити? Як **маємо** бути? Де його шукати **маємо**? – пита стара Кармелиха молодій невістці (Марко Вовчок); Поки формувався поїзд, яким вони **мали** їхати до столиці, **Ніколаєв** та **Кодру** пішли вулицею невеличкого містечка (М. Чабанівський); **Тарасова** церква **має** стати символом єднання не лише українців усього світу, а й усіх людей доброї волі... (з газети). Буває, що в дієслові **мати** значення малого ступеня доконечності дії чи стану нівелюється, набуваючи функції майбутнього часу: *Стриваю **молодицю** з повними відрами (се ж **має** пощастити – народ каже) (Г. Барвінок); – Так все здавалось, немов **щось має** статись **недобре** у нас (Леся Українка).**

Порівняно з дієсловом **мати** сполука **бути повинним** позначає вищий ступінь доконечності дії чи стану. Здебільшого тут передають значення «який має своїм обов'язком, зобов'язаний щось робити, набути якого-небудь стану, властивості», наприклад: *– **Всі, хто вступає в полк, повинні** добре володіти зброєю (О. Довженко); **Вибори повинні** відбутися, як того вимагає Конституція, 31 жовтня 2004 р. (з газети); **Але** головна робота з конструювання Центрально-Східної Європи лягає на **Польщу й Україну – й наші еліти повинні бути** свідомі цієї своєї місії (з газети); – **Я повинен** виконати прохання твого батька і повернути тебе у театр (з журналу).*

Дієслово **мусити** вказує на найвищий ступінь доконечності дії чи стану, крайній вияв потреби тощо: *Буває **щастя** скрізь поганцям, **А добрий мусить** пропадать (І. Котляревський); – Така тепер пора, **що людина мусить** людині помагати*

(І Франко); Але те, що «Україна – не Росія» – факт настільки очевидний, що його **мусив** нещодавно визнати навіть Леонід Кучма (з газети).

Продовжуючи тему мовних особливостей і лінгвістичних секретів, можна наголосити на численних прикладах доречного вживання слів, словосполучень, перекладу з російської українською, де нерідко виникає камінь спотикання у найрізноманітніших сферах мовного вживання.

Стонадцять разів щоднини радіо- й телепередачі затуркують нас висловами на кшталт «Господарство фермера **знаходиться** неподалік озера», «Будинок **знаходиться** на пагорбі», «їхня квартира **знаходиться** на п'ятому поверсі», «Діти **знаходилися** в гарному настрої». Таке надуживання словом **знаходитися** наслідують значеннєві спроможності російського **находиться** і веде до порушення наших літературних норм. Адже в українській мові дієслово **знаходитися** не вживане у значенні «бути, перебувати, міститися де-небудь; перебувати в якому-небудь стані».

В українській мові дієслово **знаходитися** вживається не в таких значеннях і набагато рідше, ніж у російській мові слово **находиться**. Найчастіше воно стосується виявлення чогось потрібного, загубленого, втраченого, зниклого, напр.: *Ганна все копалась у комоді. Хустка все чомусь не **знаходилася**, а Гордія брала нетерплячка* (Б. Грінченко). Природно звучить це слово і у вислові *Кожної зими **знаходилося** телятко (тобто народжувалося)*.

Коли ж ідеться про місце перебування когось і чогось, про стан людини, то не послуговуємося дієсловом **знаходитися**. Тут функціонують інші слова. Для вказівки на місцеперебування когось і чогось, на стан людини пасують дієслова **бути, перебувати міститися**, напр.: *Молодь вся **була** на полі, Бо якраз настали жнива* (Леся Українка); *Другого дня ми **були** в Києві* (О. Довженко); *Десантні групи **вже були** тут, неподалік, за спинами розвідників* (О. Гончар); *Виявляється, школа **міститься** на виступі берега, що вдається аж в очерет* (О. Гончар); *Нотаріальна контора Лева Гузара **містилася** в його житловому будинку* (газета «Слово Просвіти»); *Він весь **перебував** у radoщах і готовності* (О. Довженко).

Деякі мовці вдаються до висловлень на зразок «Отож витікає **висновок** про сутність цього явища»; «Звідси **витікає** висновок...». У цих висловленнях використання слова **витікає** суперечить літературним нормам української мови. Замість нього треба вжити слова **впливає**: *Отож **впливає** висновок про сутність цього явища*.

Слово **витікати** вживають у сучасній українській літературній мові, але в інших значеннях, а саме:

1) «вилитися звідкись або виходити краплями (про воду або іншу рідину); виходити з балона та ін. (про газ)», напр.: *З щілин березової кори з тихим шумом **витікає** пахучий сік – підставляй рот і пий* (С. Чорнобривець);

2) «текти або брати початок (про річку, струмок тощо)», напр.: *Тече вода в синє море, Та не **витікає**...* (Т. Шевченко); *Недалеко від витoku Пруту **витікає** Чорний Черемош* («Гуцульщина»);

3) «просочуватися звідки-небудь назовні про світло і под.», напр.: *Хай світло не **витікає** на двір і не лється з двору* (М. Стельмах). Отже, в сукупності його вживань не виявляємо значення «бути логічним наслідком чогось».

А значення «бути логічним наслідком чогось» в українській мові передає дієслово **впливати**, напр.: *– Виходить, старий не тільки пісні співає, – здивувався і задумався Чорнокнижний після розповіді Лісовського. – Ну, й що ж із того **впливає**?* (М. Стельмах). Крім цього, слово **впливати** виражає значення: 1) «підніматися з глибини води на її поверхню або з води вибиратися на берег», напр.: *А вночі, дівчата, **Впливає** з води мати, Сяде на тім боці...* (Т. Шевченко); *Повстанська кіннота **впливала** на берег* (О. Довженко); 2) «плисти по воді звідки-небудь, кудись», напр.: *А по Тибру Із-за гаю Байдак **впливає** Чи галера* (Т. Шевченко); *Батько посадив Юру, брата і сестру в човен, і вони **впливли** аж на середину ставка* (Ю. Смолич); 3) «повільно, плавно або поважно виходити звідки-небудь (переважно про людей)», напр.: *З вулиць, з безладної груди каміння, **впливали** чорні постаті і нечутно ступали по гарячій землі* (М. Коцюбинський); 4) «з'являтися звідки-небудь, ставати помітним (про неістоти)», напр.: *Із-за лісу, з-за туману Місяць **впливає**...* (Т. Шевченко); *З імлі небозводу, з глибини сивого осіннього неба **впливали** золоті маківки його [Киева] соборів* (О. Гончар); 5) «з'являтися, поставати (в думках, в уяві)», напр.: *Отак за першим спогадом і другий **вплива*** (А. Малишко); 6) «брати початок, витікати (про річку, струмок та ін.)», напр.: *Вдача в цариці була, мов Нілу підступного води, Що **впливають** з таємних джерел, не відомих нікому* (Леся Українка); *Зорі вже ген зблідли, небо наче посивіло, за дніпровською неозорою лукою – звідти, звідки й сам Дніпро **впливає**, – крайнебо зарожевіло* (Ю. Смолич). Але повернімося до початку нашої розмови. Отож, усяке в світі буває: щось витікає, а щось впливає.

Не така вже й дивина, коли замість прислівника **правильно** вживають **вірно**. Мовці використовують слово **вірно** у значенні «*правильно*» під впливом російської мови, де **верно** має два основні значення: 1) «*віддано*»; 2) «*правильно*». У сучасній українській літературній мові прислівник **вірно** пов'язаний тільки зі значенням «*віддано, незрадливо; щиро*»: *Співав він, що любить колись щиро та вірно, а йому зрада сталась несподівана (Марко Вовчок)*. У значенні ж «*безпомилково, без помилок*» закріпився прислівник **правильно**, наприклад: – *Учитель читає що-небудь, а ми пишемо; потім він дивиться, чи правильно написано (Панас Мирний)*. Уживаний прислів-

ник **правильно** також у значенні «*відповідно до встановлених правил, норм*»: *Відомо лише, що бажання здійснюється, якщо все правильно зробити (з газети)*. Із цими двома значеннями прислівника **правильно** перебуває в тісному зв'язку і значення «*регулярно, ритмічно*», наприклад: *Невпинно і солодко б'ються серця і правильно, із переборами в цей час, коли ми йдемо з тобою (В. Сосюра)*.

Висновки. Отже, ніколи не варто боятися щось сказати неправильно, помилитися, адже на помилках вчать, і тільки той, хто справді прагне й хоче досягти успіху у чомусь, має найбільше шансів це зробити.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови. К., 2001.
2. Вихованець І. Р., Городенська К. Г., Грищенко А. П. Граматика української мови. К., 1982.
3. Ганич Д. І., Олійник І. С. Словник лінгвістичних термінів. К., 1985.
4. Гарбовский Н. К. Герменевтический аспект перевода: типология понимания оригинального текста. Лингвистика и межкультурная коммуникация. Вестник Московского университета. 2002. № 1.
5. Громян Р. Літературознавча компаративістика та переклад: дотичність, перетини, колізії. Слово і час. 2002. № 8.
6. Дорда В. В. Когнітивні аспекти перекладу. Вісник Сумського університету. 2002. № 4.
7. Евсюкова Т. В. Перевод как формирование интертекстуального лингвокультурного пространства. Вісник Сумського університету. 2002. № 4.
8. Есакова М. Н. Когнітивні аспекти перекладу художественних произведений. Вестник МГУ. 2002. № 1.
9. Жовтобрюх М. А. Українська літературна мова. К., 1984.
10. Казакова Т. А. Практические основы перевода. Санкт-Петербург: Союз, 2001.
11. Комисаров В. Н. Лингвистика перевода. М., 1980.
12. Комисаров В. Н. Теория перевода. М., 1980.
13. Корунець І. А. Теорія і практика перекладу. К., 1986.
14. Скориков А. И. Перевод специальных документов, включенных в художественное произведение. Вестник МГУ. 2002. № 1.
15. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / за заг. ред. І. Н. Білодіда. К., 1969.
16. Федоров А. А. Основы общей теории перевода. М., 1982.
17. Читалина Н. А. Учитесь переводить. М., 1975.
18. Шарандин А. В. Компенсация безэквивалентности терминов. Вестник МГУ. 2002. № 3.
19. Юшук І. П. Українська мова. К., 2004.

REFERENCES

1. Velykyj tлумачnyj slovnyk suchasnoyi ukrayins'koyi movy. K., 2001.
2. Vykhovanecz I. R., Gorodens'ka K. G., Gryshchenko A. P. Gramatyka ukrayins'koyi movy. K., 1982.
3. Ganych D. I., Olijnyk I. S. Slovnyk lingvistychnykh terminiv. K., 1985.
4. Garbovskij N. K. Germenevtycheskij aspekt perevoda: typologyya ponymanyua oryynal'nogo teksta. Lyngvystyka u mezhkul'turnaya kommuniakacya. Vestnyk Moskovskogo unyversyteta. 2002. № 1.
5. Gromyan R. Literaturoznavcha komparatyvistyka ta pereklad: dotychnist', peretyny, koliziyi. Slovo i chas. 2002. № 8.
6. Dorda V. V. Kognityvnye aspekty perevoda. Visnyk Sums'kogo unyversytetu. 2002. № 4.
7. Evsyukova T. V. Perevod kak formirovanye intertekstual'nogo lyngvokul'turnogo prostranstva. Visnyk Sums'kogo unyversytetu. 2002. № 4.
8. Esakova M. N. Kognityvnye aspekty perevodov khudozhestvennykh proyzvedenij. Vestnyk MGU. 2002. № 1.
9. Zhovtobryukh M. A. Ukrayins'ka literaturna mova. K., 1984.
10. Kazakova T. A. Praktycheskiye osnovy perevoda. Sankt-Peterburg: Soyuz, 2001.
11. Komysarov V. N. Lyngvystyka perevoda. M., 1980.
12. Komysarov V. N. Teoryya perevoda. M., 1980.
13. Korunecz' I. A. Teoriya i praktyka perekladu. K., 1986.
14. Skorykov A. Y. Perevod specyal'nykh dokumentov, vkluychennykh v khudozhestvennoe proyzvedenye. Vestnyk MGU. 2002. № 1.
15. Suchasna ukrayins'ka literaturna mova: Morfologiya / za zag. red. I. N. Bilodida. K., 1969.
16. Fedorov A. A. Osnovy obshhej teory'y' perevoda. M., 1982.
17. Chyталына N. A. Uchytes' perevodyt'. M., 1975.
18. Sharandyn A. V. Kompensacya bezekvivalentnosti terminov. Vestnyk MGU. 2002. № 3.
19. Yushhuk I. P. Ukrayins'ka mova. K., 2004.